

Bruksela, 12 listopada 2021 r.
(OR. en)

13761/21
ADD 3

AGRI 536
AGRIFIN 134
AGRIORG 127

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	12 listopada 2021 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, sekretarz generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	SWD(2021) 318 final
Dotyczy:	DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI KONSULTACJE Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI – STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Towarzyszący dokumentowi: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Plan awaryjny na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument SWD(2021) 318 final.

Załącznik: SWD(2021) 318 final



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 12.11.2021 r.
SWD(2021) 318 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI
KONSULTACJE Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI – STRESZCZENIE
SPRAWOZDANIA

Towarzyszący dokumentowi:

**Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu
Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów**

**Plan awaryjny na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa
żywnościowego w czasach kryzysu**

{COM(2021) 689 final} - {SWD(2021) 317 final}

WYNIKI UKIERUNKOWANYCH KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI, W TYM ODPOWIEDZI OTWARTE

Konsultacje z zainteresowanymi stronami¹ stanowią zasadniczą część strategii konsultacji ustanowionej w celu opracowania planu awaryjnego dotyczącego zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w UE. W dniach od 1 marca do 3 maja 2021 r. we wszystkich językach urzędowych UE udostępniono ukierunkowany kwestionariusz. W niniejszym sprawozdaniu podsumowano otrzymane odpowiedzi.

1. Przegląd respondentów

W ramach ukierunkowanych konsultacji otrzymano 253 odpowiedzi. Najwięcej uwag przedstawiły osoby fizyczne (45 % wszystkich respondentów), a w dalszej kolejności przedsiębiorstwa i stowarzyszenia branżowe/przedsiębiorców (38 % respondentów) oraz inni użytkownicy (17 % respondentów). Połowa uwag w kategorii przedsiębiorstw i stowarzyszeń branżowych/przedsiębiorców pochodziła łącznie od producentów pierwotnych (rolnictwo i rybołówstwo/akwakultura) oraz dostawców nakładów, a pozostałe z innych etapów łańcucha dostaw żywności.

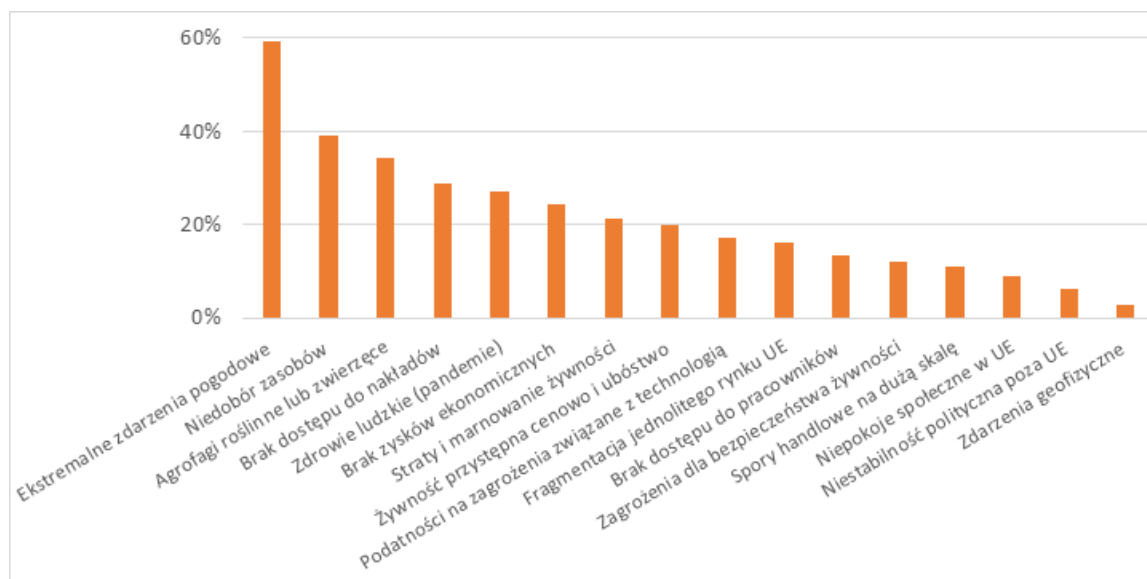
2. Pytania dotyczące odporności systemów żywnościowych UE, ryzyka, zagrożeń i podatności na zagrożenia

Na pytanie o ogólną odporność systemu żywnościowego UE wielu respondentów (34 %) oceniło poziom odporności na 4 lub 5 w skali od 1 do 5 (5 oznacza wysoką odporność). Odsetek ten był jeszcze wyższy (59 %) wśród respondentów będących przedsiębiorstwami i stowarzyszeniami branżowymi, co wskazuje na stosunkowo wysoki stopień zaufania do potencjału systemów żywnościowych UE w zakresie radzenia sobie z kryzysami. Tylko 28 % respondentów uważa, że system żywnościowy UE nie jest odporny, a jeszcze mniej, że w ogóle nie jest odporny (5 % przedsiębiorstw i stowarzyszeń branżowych).

Blisko 60 % respondentów uznało zmianę klimatu i jej konsekwencje (ekstremalne zdarzenia) za jedno z pięciu głównych zagrożeń dla systemu żywnościowego UE. Poza ryzykiem środowiskowym i klimatycznym na wysokim miejscu znalazły się zagrożenia związane ze zdrowiem (ludzi, roślin i zwierząt) oraz zależność od przywozu nakładów i towarów rolnych. Następne w kolejności jest ryzyko związane z dostępem do żywności oraz podatności na zagrożenia mające związek z technologią. W mniejszym stopniu jako zagrożenia postrzega się zakłócenia w swobodnym przepływie towarów i osób, aspekty polityczne i geopolityczne oraz katastrofy geofizyczne. Ponadto w kategorii „inne” wymieniano zagrożenia nieokreślone w kwestionariuszu, tj. kurczenie się obszarów przeznaczonych pod rolnictwo, rosnące normy środowiskowe ograniczające zdolność produkcyjną oraz postępujące starzenie się społeczeństwa prowadzące do zmniejszenia liczby rolników, w szczególności prowadzących gospodarstwo rodzinne.

¹ Rozpoczęto je już, publikując plan działania, w którym określono rozważane kwestie (był dostępny od grudnia 2020 r. do stycznia 2021 r.): <https://europa.eu/!kX77kj>

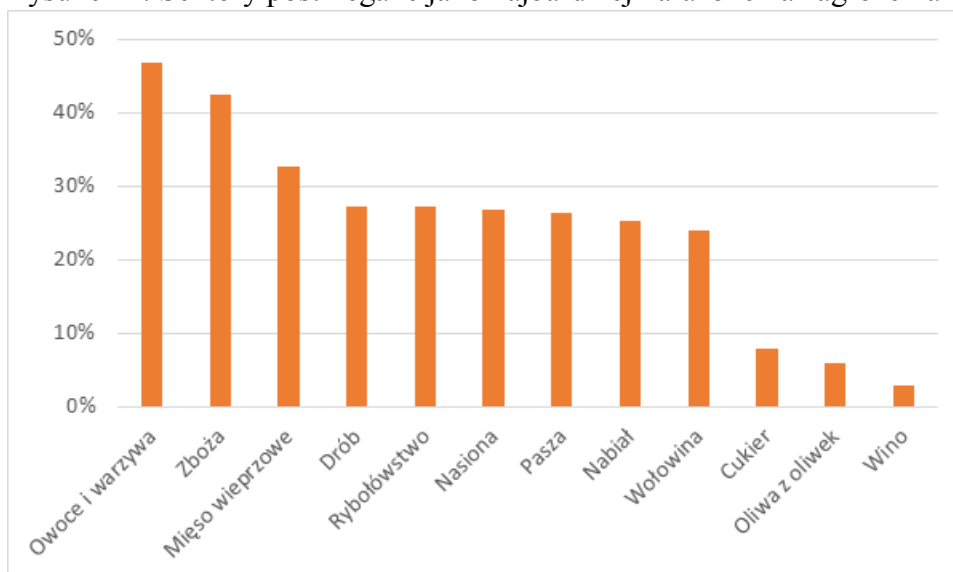
Rysunek 1: Główne zagrożenia dla systemu żywnościowego UE wybrane przez respondentów (pytanie wielokrotnego wyboru)



W pytaniu o podatność poszczególnych etapów łańcucha dostaw żywności na zagrożenia ponad 60 % respondentów wskazało produkcję podstawową jako etap podatny na zagrożenia. Chociaż połowa respondentów uznaje za podatne na zagrożenia także działania związane z dostarczaniem nakładów, wydaje się, że dotyczy to w mniejszym stopniu (25–40 % respondentów) handlu, transportu, logistyki i przetwarzania. Punktów końcowych (handel detaliczny, usługi gastronomiczne) łańcuchów dostaw żywności nie postrzega się jako podatnych na zagrożenia (mniej niż 10 % respondentów).

Sektory postrzegane jako najbardziej narażone na ryzyko to sektor owoców i warzyw oraz sektor zbóż, ponieważ ponad 40 % respondentów wskazało je jako jedno z najbardziej podatnych na zagrożenia. Kolejne sektory to sektory mięsa, rybołówstwa i nakładów (pasza i nasiona), na które wskazało od 25 do 30 % respondentów, natomiast wielu respondentów nie postrzega sektorów cukru, oliwy z oliwek i wina (mniej niż 10 % respondentów) jako najbardziej podatnych na zagrożenia.

Rysunek 2: Sektory postrzegane jako najbardziej narażone na zagrożenia



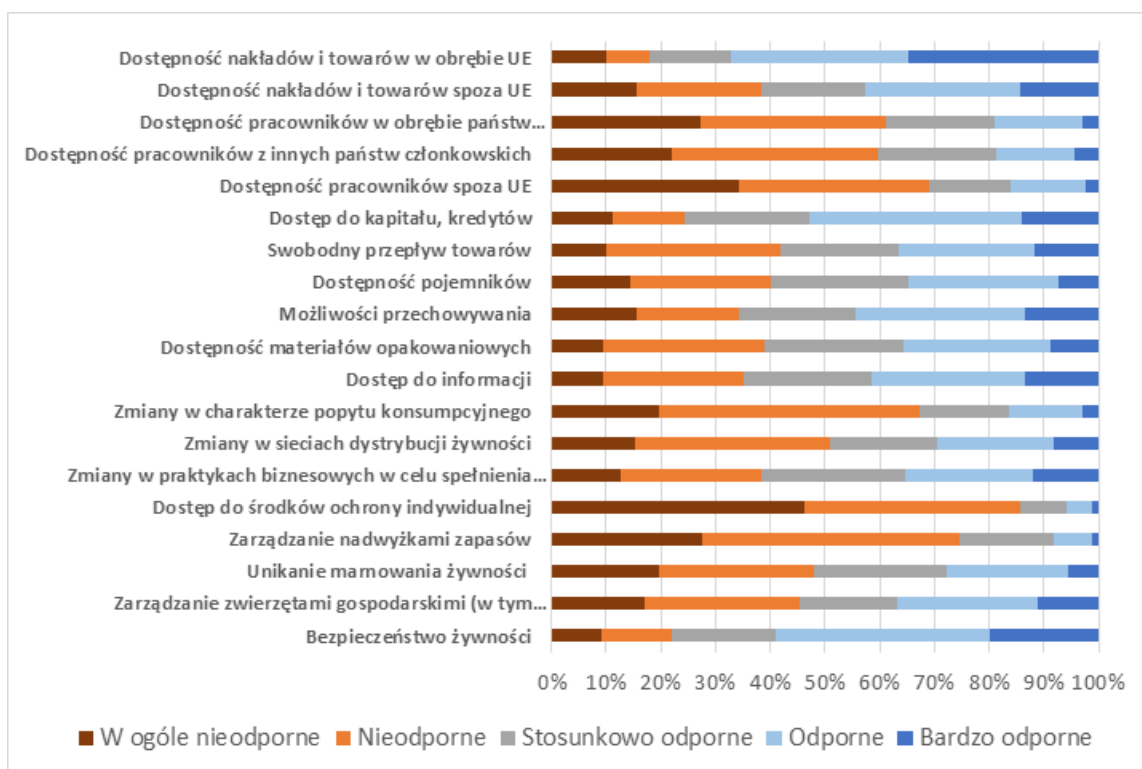
3. Pytania dotyczące wniosków wyciągniętych z kryzysu związanego z COVID-19

Sposób postrzegania odporności systemów żywnościowych UE we wczesnych fazach pandemii COVID-19 nie różni się znacząco od ogólnego sposobu postrzegania przedstawionego powyżej, przy czym 35 % respondentów oceniło je na cztery (odporne) lub pięć (bardzo odporne) w skali od jeden do pięć, a 25 % oceniło je jako nieodporne lub w ogóle nieodporne.

Przyglądając się bliżej poszczególnym aspektom systemów żywnościowych UE, dostęp do środków ochrony indywidualnej (85 % respondentów), zarządzanie nadwyżką zapasów (75 % respondentów) i dostępność pracowników spoza UE (69 % respondentów) postrzegano jako najmniej odporne obszary sektora żywnościowego (nieodporne lub w ogóle nieodporne).

Dostępność nakładów (nasion, paszy, nawozów itp.), towarów i produktów rolno-spożywczych z UE, ogólne bezpieczeństwo żywności w UE oraz dostępność kapitału i kredytów postrzegano jako w przeważającej mierze odporne lub bardzo odporne (odpowiednio 67 %, 59 % i 53 % respondentów).

Rysunek 3: Ocena odporności systemów żywnościowych UE podczas pandemii COVID-19 w różnych obszarach



Następujące trzy środki wdrożone przez organy publiczne oceniono najwyżej pod względem ich przydatności (przydatne lub bardzo przydatne) na wczesnym etapie pandemii COVID-19:

- (i) środki służące ochronie jednolitego rynku: umożliwienie swobodnego przepływu towarów (komunikat Komisji w sprawie uprzywilejowanych korytarzy) – 54 % wszystkich respondentów,
- (ii) środki służące ochronie pracowników w łańcuchu dostaw (np. dostępność środków ochrony) – 52 % respondentów,
- (iii) środki służące promowaniu krótkich łańcuchów dostaw lub żywności lokalnej lub regionalnej – 48 % respondentów.

Za przydatne uznano również inne środki, takie jak przekazywanie nadwyżek żywności na cele charytatywne w celu uniknięcia marnowania żywności, zapewnienie swobodnego przepływu pracowników lub jasnej komunikacji, jak w przypadku bezpieczeństwa żywności w opublikowanych pytaniach i odpowiedziach². Wsparcie finansowe ze strony państw członkowskich i UE, dzięki tymczasowym, bardziej elastycznym zasadom pomocy państwa, również uznano za bardzo przydatne odpowiednio 38 % (państwa członkowskie) i 31 % (UE) respondentów. Niewielka mniejszość respondentów uznała za przydatny zakaz promocji na szczeblu detalicznym.

Rysunek 4: Ocena przydatności środków wdrożonych przez organy publiczne podczas pandemii COVID-19 (% respondentów oceniających je jako bardzo przydatne)



Za przydatne uznane zostały także środki wdrażane przez sektor prywatny (przez 40 % i więcej respondentów), takie jak komunikacja i wymiana informacji za pośrednictwem stowarzyszeń przedsiębiorców, angażowanie organów publicznych w kwestie związane z łańcuchem dostaw o znaczeniu krytycznym, współpraca między zainteresowanymi stronami na różnych etapach łańcucha dostaw żywności oraz w obrębie tego samego etapu, wykorzystanie technologii informacyjnej w handlu (np. sprzedaż bezpośrednia przez internet lub platformy łączące dostawców z nadwyżkami żywności z bankami żywności lub innymi organizacjami).

Respondentów należących do kategorii przedsiębiorstw i stowarzyszeń branżowych poproszono ponadto o ocenę trudności, jakie napotkali podczas pandemii COVID-19.

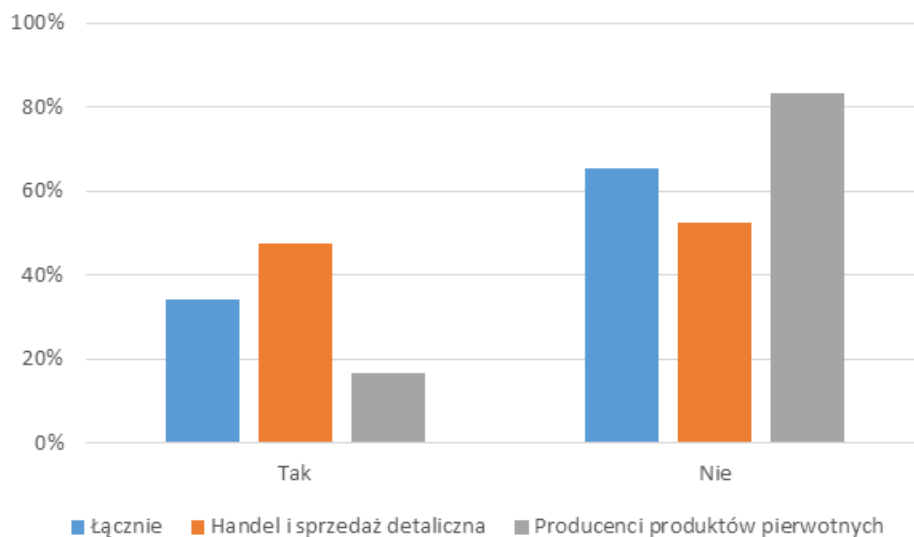
² https://ec.europa.eu/food/system/files/2020-04/biosafety_crisis_covid19_qandas_pl.pdf

Przedsiębiorstwa i stowarzyszenia branżowe stwierdziły, że zarówno wewnątrzunijne, jak i pozaunijne przepływy handlowe uległy znacznym zakłóceniom, przy czym ponad jedna czwarta respondentów uznała, że przewóz towarów przez granicę, wewnątrz UE lub poza UE, był znacznie trudniejszy niż zazwyczaj. Większa część respondentów stwierdziła jednak, że wpływ na przepływ towarów poza UE (przywóz i wywóz) był mniejszy niż na przepływy handlowe w obrębie UE. Jako inne poważne trudności respondenci wskazali transgraniczny przepływ pracowników (w szczególności w odniesieniu do pracowników z państw trzecich, takich jak pracownicy sezonowi w sektorze rolnictwa), nieoczekiwane koszty spowodowane kryzysem sanitarnym, w szczególności jeżeli chodzi o dostęp do materiałów ochronnych oraz zakłócenia spowodowane zamknięciem działalności w sektorze HoReCa i powiązane rynki. Ponadto respondenci wymienili trudności logistyczne (transport) i potrzebę uzyskania informacji od organów publicznych jako istotne trudności, ale w mniejszym stopniu. W mniejszym stopniu uznawano za trudności dostęp do nakładów i usług (w tym informacji), jak również znalezienie nowych rynków zbytu, takich jak handel elektroniczny, waloryzację jako produkt niespożywczy lub przekazywanie żywności bankom żywności. Brak harmonizacji między państwami członkowskimi nie był postrzegany jako istotny problem.

4. Pytania dotyczące gotowości i planu awaryjnego dotyczącego zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego UE

Przedsiębiorstwa i stowarzyszenia branżowe/przedsiębiorców (zwane dalej „podmiotami gospodarczymi”, 38 % ogólnej liczby respondentów) zapytano, czy przed pandemią posiadały plany zarządzania ryzykiem lub plany awaryjne. Jedynie jedna trzecia podmiotów gospodarczych posiadała plany awaryjne przed pandemią. Odsetek ten był jeszcze niższy w przypadku producentów pierwotnych (rolnictwo, rybołówstwo) i wynosił 17 %. Prawie połowa (45 %) tych, którzy posiadali takie plany, uznała je za przydatne lub bardzo przydatne, natomiast tylko mniej niż 10 % uznało je za nieprzydatne.

Rysunek 5: Udział podmiotów gospodarczych posiadających plan zarządzania ryzykiem/plan awaryjny przed pandemią COVID-19



Niewielka większość przedsiębiorstw i organizacji zawodowych (53 %), które udzieliły odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu, uważa, że jest dobrze lub bardzo dobrze przygotowana na ewentualne zakłócenia w przypadku kryzysu. Istnieje jednak różnica między podmiotami gospodarczymi zajmującymi się handlem i handlem detalicznym, z których 57 % jest pewnych swojego poziomu przygotowania, natomiast tylko niewielka część podmiotów zajmujących się produkcją podstawową (rolnictwo, rybołówstwo) czuje się przygotowana (26 %).

Podejście podmiotów gospodarczych do zarządzania ryzykiem i planowania ewentualnościowego prawdopodobnie ulegnie zmianie po pandemii, w szczególności w wyniku uwzględnienia szerszego zakresu ryzyka i zagrożeń (83 % podmiotów gospodarczych, które udzieliły odpowiedzi) oraz określenia alternatywnych scenariuszy sprzedaży w przypadku zamknięcia rynku lub zakłóceń (71 % podmiotów gospodarczych, które udzieliły odpowiedzi). Jako alternatywne kanały sprzedaży, które należy rozwijać, wymienia się również promocję sprzedaży lokalnej i sprzedaży przez internet. Plany B dotyczące zakupu nakładów lub inwestycji w badania i rozwój także przyciągają większość respondentów. Inne, mniej popularne podejścia, do których odniosło się mniej niż 30 % podmiotów gospodarczych, które udzieliły odpowiedzi, dotyczą zakupu większej ochrony ubezpieczeniowej lub dołączenia do struktur zbiorowych. Dostęp do większej ilości informacji także nie jest przywoływany przez wielu respondentów, z kolei dostęp do informacji o rynkach jest uważany za dobry.

Rysunek 6: Zmiana podejść podmiotów gospodarczych do zarządzania ryzykiem po pandemii COVID-19



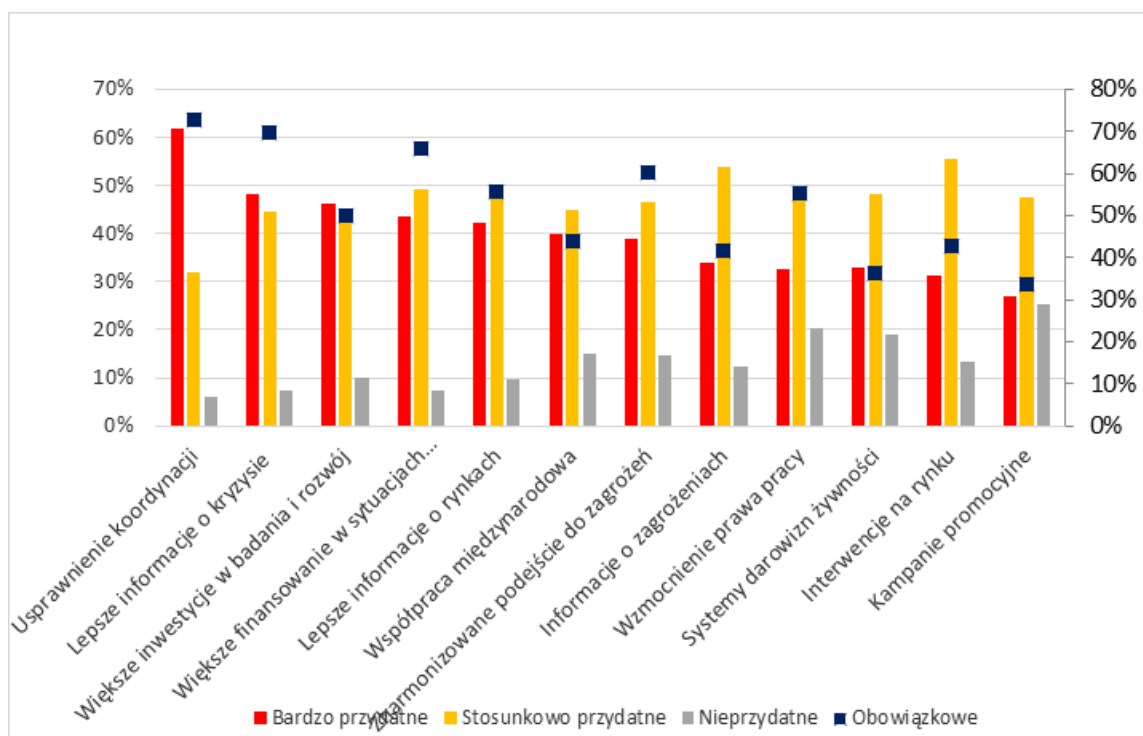
Na pytanie, w jakim obszarze ich zdaniem dalsze działania ze strony UE byłyby najbardziej przydatne dla lepszego przygotowania, większość spośród wszystkich

respondentów (ponad 60 %) uznała za bardzo przydatne „Ulepszenie koordynacji i komunikacji”. Pozostałe propozycje uznane za bardzo przydatne przez podmioty gospodarcze obejmują informacje o rozwoju sytuacji kryzysowej (48 %), zmianach na rynku (42 %) i zagrożeniach (34 %). To zapotrzebowanie na więcej informacji jest jeszcze bardziej odczuwalne wśród producentów surowców. Zarówno wzmocniona współpraca i koordynacja, jak i lepsze informacje o rozwoju sytuacji kryzysowych to obszary, w których respondenci widzą największą potrzebę wprowadzenia obowiązkowych środków na szczeblu UE (ponad 70 % respondentów). Finansowanie i inwestycje również uważa się za stosunkowo przydatne, zarówno na cele nadzwyczajne, jak i na badania i rozwój.

Ponadto popierana jest wzmocniona współpraca ze społecznością międzynarodową oraz harmonizacja podejść do zagrożeń w obrębie UE. Zwłaszcza wspomnianą harmonizację chwali 60 % podmiotów gospodarczych sektora handlu i handlu detalicznego żywnością (60 % oceniło ją jako bardzo przydatną).

Respondenci uznali za stosunkowo mniej przydatną interwencję na rynku, kampanie promocyjne, wzmocnienie prawa pracy i utrzymanie darowizn żywności.

Rysunek 7: Przydatność dalszych działań na rzecz zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego oraz obowiązkowych działań UE



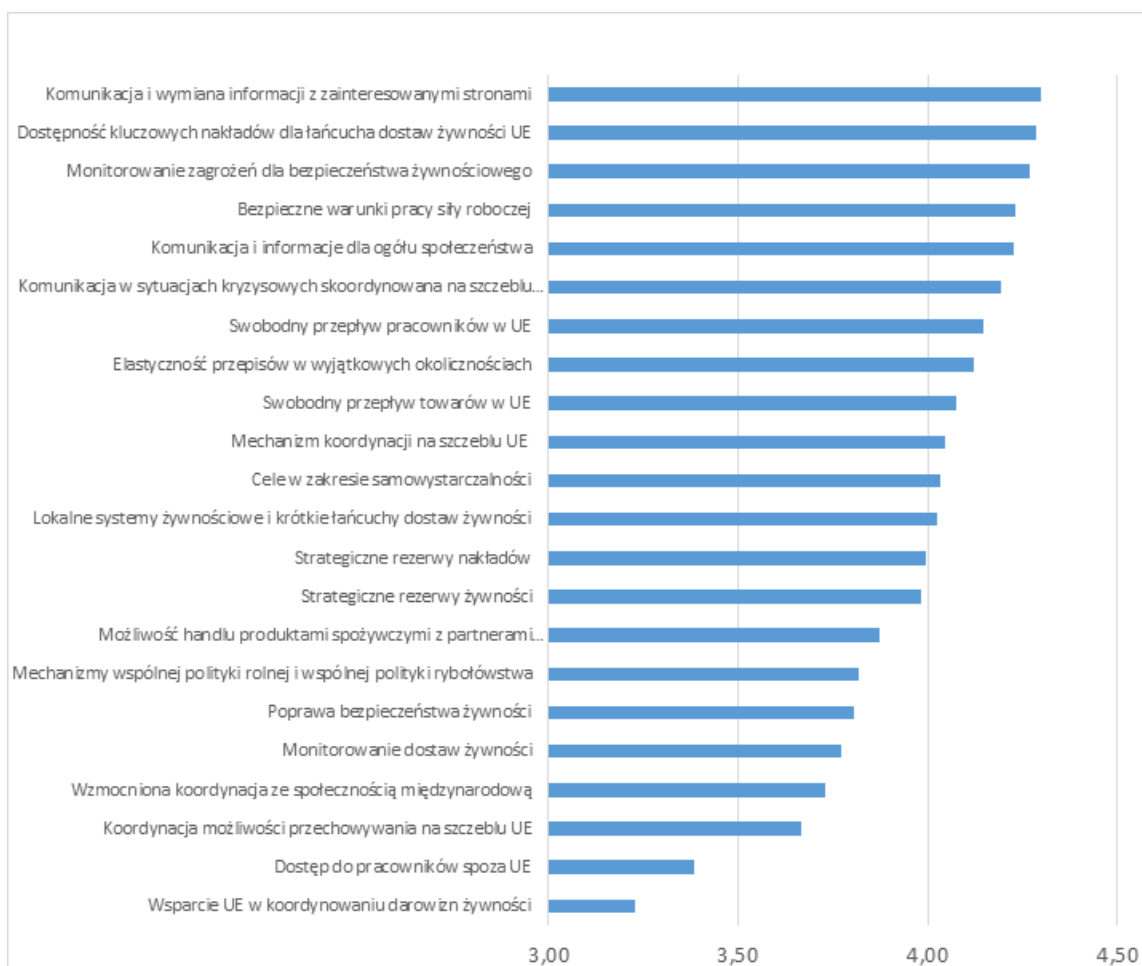
Co więcej, uczestnicy ukierunkowanego kwestionariusza odpowiedzieli na pytanie dotyczące ewentualnych elementów, które mogłyby obejmować plan awaryjny UE na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w UE. Respondenci oceniali stopień istotności na podstawie listy propozycji w skali od jednego (nieistotne) do pięciu (bardzo istotne). Na rysunku 8 poniżej przedstawiono średni wynik dla każdej propozycji, który mieści się w przedziale od 3,2 do 4,3.

Trzy tematy zajmują wysokie miejsce w odpowiedziach. Dotyczą one:

- a) potrzeby skoordynowanej komunikacji i informacji dla uczestników łańcucha dostaw oraz dla ogółu społeczeństwa;
- b) określania podatności na zagrożenia, a w szczególności dostępności kluczowych nakładów;
- c) dostępności i ochrony pracowników.

Inne propozycje, takie jak ogólny mechanizm koordynacji, potrzeba utrzymania swobody przepływu towarów oraz elastyczności we wdrażaniu przepisów i polityk w czasach kryzysu, uzyskały wysokie wyniki. Utrzymywanie rezerw strategicznych lub monitorowanie poziomów samowystarczalności plasują się dopiero za wspomnianymi powyżej elementami. Propozycje cieszące się mniejszym poparciem (choć nadal uzyskujące średni wynik trzy lub powyżej, tj. w pewnym stopniu istotne) dotyczą współpracy międzynarodowej, koordynacji możliwości przechowywania lub darowizn żywności.

Rysunek 8: Średnia ocena elementów, które należy uwzględnić w planie awaryjnym (od 1 – nieistotne – do 5 – bardzo istotne)



5. Streszczenie pisemnych uwag respondentów

Dwudziestu trzech respondentów (organizacje pozarządowe, grupy społeczeństwa obywatelskiego, instytucje rządowe, przedstawiciele przemysłu z państw UE i spoza niej (Szwajcaria)) dołączyło dokumenty do swoich odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu.

Większość respondentów popiera inicjatywę Komisji i uważa, że wszyscy aktywni uczestnicy łańcucha dostaw żywności mają do odegrania ważną rolę w czasach kryzysu.

Jeżeli chodzi o **proces**, w kilku odpowiedziach podkreślono znaczenie dobrej **koordynacji** między państwami członkowskimi i instytucjami Unii:

- utworzenie stałego forum zarządzania kryzysowego, które mogłoby służyć jako platforma dla delegatów reprezentujących Komisję, państwa członkowskie i wszystkie podmioty sektora spożywczego;
- utworzenie centralnego punktu kontaktowego w celu zapewnienia zgłaszania kryzysów żywnościowych, w tym na rynkach światowych;
- opracowanie szczegółowych protokołów, np. w celu odróżnienia incydentu żywnościowego od kryzysu żywnościowego, dotyczących sposobu/czasu zgłaszania w celu wczesnego ostrzegania itp.;
- utworzenie otwartej platformy cyfrowej, na której można dzielić się najlepszymi praktykami w zakresie zarządzania ryzykiem istniejącymi na szczeblu krajowym i unijnym;
- zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron łańcucha paszowego i żywnościowego;
- zapewnienie dostatecznego rozwoju zdolności wczesnego wykrywania kryzysów żywnościowych i zarządzania nimi;
- określenie i zbudowanie sieci ekspertów w zakresie zarządzania kryzysowego na szczeblu sektorowym, w tym na szczeblu międzynarodowym i w organizacjach sektora żywnościowego.

Niektóre zainteresowane strony kładą nacisk na kluczową rolę **komunikacji** w zarządzaniu kryzysowym:

- potrzeba lepszej komunikacji na podstawie wiedzy naukowej ze strony państw członkowskich i UE;
- konieczność utworzenia centrum wsparcia w zakresie komunikacji.

W odpowiedziach zainteresowanych stron wymieniono wiele kwestii, które można by rozważyć, z których najważniejsze to:

- **Funkcjonowanie jednolitego rynku.**
 - Kontrole graniczne w obrębie jednolitego rynku i w portach postrzega się jako zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego.
 - Uprzywilejowany korytarze na potrzeby transportu zarówno produktów żywnościowych, jak i paszowych postrzega się jako niezbędne do uniknięcia kryzysu żywnościowego.
 - Przemysł spożywczy i paszowy musi należeć do kategorii działalności „krytycznej lub podstawowej” i podlegać zwolnieniom z ograniczeń w swobodnym obrocie.
 - Należy skoncentrować się na etapach transportu i logistyki: transport i przewóz żywności doprowadził do opóźnień i wzrostu kosztów transportu.
 - Większe wykorzystanie narzędzi cyfrowych może przyczynić się do sprawniejszego przebiegu procedur granicznych, na przykład poprzez dopuszczenie elektronicznych kopii świadectw.

- **Kwestie związane z zaopatrzeniem w żywność i nakładami.**
 - Wspieranie producentów w celu zwiększenia niezbędnych dostaw krytycznych dodatków paszowych.
 - Zapewnienie bezpieczeństwa nasion i dostaw nasion w czasach kryzysu.
 - Znaczne zwiększenie produkcji akwakultury w Unii Europejskiej.
 - Wspieranie przejścia na produkcję opartą w większym stopniu na produktach roślinnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz rozwój alternatywnych źródeł białka.
 - Wzmocnienie niektórych przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt (zapewnienie ciągłości opieki weterynaryjnej w czasach kryzysu, itp.).
- **WPR i inne instrumenty prawne.**
 - Dobrze opracowane i ukierunkowane instrumenty WPR, wystarczające środki finansowe zabezpieczone w budżecie, jasny mechanizm uruchamiania na podstawie obiektywnych kryteriów, które należy określić, oraz elastyczność to kluczowe elementy, które podkreślono w kilku uwagach.
 - Ramy pomocy państwa i odstępstwa od reguł konkurencji powinny pozostać tymczasowe.

- **Kwestie związane z pracą.**
 - Pracowników sezonowych i pracowników przygranicznych należy zakwalifikować jako „pracowników o krytycznym znaczeniu” (zapewniając, aby pracownicy ci mogli dotrzeć do miejsca pracy)³.
 - Należy stworzyć możliwości, aby ułatwić rolnikom dostęp do alternatywnej siły roboczej, w tym przyciągnąć pracowników zwolnionych w innych sektorach.
 - Należy zapewnić środki ochrony pracownikom w łańcuchu dostaw.
- **Przejrzystość.**
 - Należy zapewnić przejrzystość rynków poprzez dostarczanie aktualnych informacji o rynkach, aby zapobiec panice zakupowej i budować zaufanie do rynków.
 - Organy publiczne, takie jak EFSA, WHO i ECDC, powinny dostarczać w odpowiednim czasie wiarygodne informacje o zdrowiu publicznym.
 - Należy dalej rozwijać narzędzia analityczne umożliwiające określenie potencjalnych niedoborów surowców krytycznych oraz przeprowadzić ocenę podatności na zagrożenia.
- Rolę **handlu międzynarodowego** w przeważającej mierze sklasyfikowano jako część rozwiązania problemu bezpieczeństwa żywnościowego, a nie jako część problemu, i nie tylko w odniesieniu do żywności, ale również dostarczania niezbędnych nakładów.
 - Potrzeba wdrożenia Porozumienia WTO o ułatwieniach w handlu oraz zapasów żywności zgodnych z zasadami WTO.
 - Znaczenie dwustronnych i wielostronnych umów handlowych w celu ograniczenia zakresu ograniczeń w handlu (np. ograniczeń wywozowych) dotyczących żywności.

Szereg podmiotów zajmujących się **pakowaniem żywności** udzieliło odpowiedzi i podkreśliło zasadniczą rolę opakowań na żywność.

Zainteresowane strony skłaniają się ku opinii, że plan awaryjny należy **stałe aktualizować** i powinien on umożliwiać **dostosowanie do zmieniających się sytuacji kryzysowych**, przy czym kluczowe znaczenie będzie miała ocena pokryzysowa.

³ Przewidziano to już w [komunikacie Komisji – Wytyczne dotyczące korzystania ze swobodnego przepływu pracowników podczas epidemii COVID-19](#).